

MAGYAR ŐSTÖRTÉNET 4.

Honfoglalás és megtelepedés

Szerkesztette:

SUDÁR BALÁZS-PETKES ZSOLT

HELIKON

© Petkes Zsolt, Sudár Balázs, 2016

© Helikon Kiadó, 2016

© MTA BTK Magyar Őstörténeti Témacsoport, 2016

Illusztrációk © Boldog Zoltán, Nagy Béla

Fényképek:

*Árvai Mátyás, Balló Béla, Balogh Bodor Tekla, Bíró Tamás, Friedrich Böhringer, Csernus István,
Gabler Csaba jr., Gözsy Gáborné, Gyurkóné Edit, Langó Péter, Lovas Andrea, Martini János, Ocsovai András,
Oroszi Zoltán, Petkes Zsolt, Marcin Szala, Tuzson Balázsné*

Grafika:

Boldog Zoltán

Térképek:

Nagy Béla

Köszönettel tartozunk az alábbi személyeknek és intézményeknek:

Balaton-i Múzeum (Keszthely), Déry Múzeum (Debrecen), Magyar Nemzeti Múzeum (Budapest),

Kovács László (MTA BTK Régészeti Intézet, Budapest), László Gyula Digitális Archivum,

Soproni Múzeum, Szőke Béla Miklós (MTA BTK Régészeti Intézet, Budapest)

www.helikon.hu

www.btk.mta.hu

TARTALOM

Előszó (Sudár Balázs)	7
------------------------------------	---

A Kárpát-medence a honfoglalás előtt	10
---	----

A Kárpát-medence környezeti képe (Árvai Mátyás)	10
---	----

Avarok a 6–9. századi Kárpát-medencében (Szentpéteri József)	19
--	----

Kora avar kor	19
---------------------	----

Késő avar kor	20
---------------------	----

A karoling kor	22
----------------------	----

Feltételezett hatalmas központ az avar birodalom széthullása idején (803–895)	23
--	----

A kereszténység a Kárpát-medencében (Bácsatyai Dániel)	27
--	----

A frankok Pannóniában (Nótári Tamás)	33
--	----

A Morva Fejedelemség (Langó Péter)	46
--	----

A korai horvát állam (Sokcevičs Dénes)	57
--	----

Bolgárok a 9. századi Kárpát-medencében (Takács Miklós)	62
---	----

Szlávok a Kárpát-medence déli, központi és keleti részén (Takács Miklós)	66
---	----

A honfoglalás	71
----------------------------	----

A honfoglalás és a Kárpát-medence birtokbavétele (Tóth Sándor László)	71
--	----

A honfoglalás okai: tudatos vagy kényszerű honfoglalás?	72
---	----

A honfoglalás keleti háttere, a népvándorlási hullám	76
--	----

A honfoglalás nyugati háttere	85
-------------------------------------	----

A honfoglalás szakaszai	87
-------------------------------	----

Anonymus és a honfoglalás (Veszprémy László)	100
--	-----

A honfoglalás lezárása: a pozsonyi csata (Négyesi Lajos)	109
--	-----

A honfoglalók	118
----------------------------	-----

Hányan lehettek a honfoglalók? (Takács Miklós)	118
--	-----

A honfoglalók szállásterülete (Révész László)	124
---	-----

A honfoglaló nemzetségek tovább élésének problémái (Zsoldos Attila)	137
--	-----

A törzsnévi helynevek tanulságai (Rácz Anita)	142
---	-----

A honfoglalók nyelve (Sándor Klára)	145
---	-----

A helyben találtak	149
A székelyek és a honfoglalás (<i>Kordé Zoltán</i>)	149
Avarok és magyarok (<i>Szentpéteri József</i>)	156
Magyar–szláv nyelvi kapcsolatok (<i>Zoltán András</i>)	163
Összegzés (<i>Sudár Balázs</i>)	167
Kötetünk szerzői	169

Rövidítések

Á. M. = Árvai Mátyás
B. Sz. J. = B. Szabó János
K. L. = Költő László
L. P. = Langó Péter
P. Zs. = Petkes Zsolt

S. B. = Sudár Balázs
Sz. Gy. = Szabados György
Sz. J. = Szentpéteri József
T. A. = Türk Attila
Z. A. = Zoltán András